

CHARLOTTE BRONTË

Jane Eyre

Ediția a II-a

Traducere din limba engleză de
MIRELLA ACSENTE

Prefață de
CORNEL MIHAI IONESCU

CLASICI AI LITERATURII

VOLUMUL ÎNTÂI

CAPITOLUL 1

Nu puteam ieși la plimbare în acea zi. Adevărat, hoinăriserăm vreo oră de dimineață printre tufișurile desfrunzite, dar, după cină (când nu avea invitați, doamna Reed cina devreme), vântul rece de iarnă adusese nori atât de întunecați și o ploaie atât de pătrunzătoare, încât nici nu mai putea fi vorba să ieșim afară.

M-am bucurat, căci nu-mi plăcuseră niciodată plimbările lungi, în special în după-amiezile friguroase; mi-era groază de întoarcerea acasă în amurg, cu degetele înghețate, cu inima grea din pricina dojenilor lui Bessie, doica, și umilită de conștiința inferiorității mele fizice față de Eliza, John și Georgiana Reed.

Cei trei – Eliza, John și Georgiana – erau acum adunați în salon în jurul mamei lor. Ea stătea întinsă pe o canapea lângă foc și părea cu desăvârșire fericită avându-i lângă ea pe scumpii ei (care pe moment nu se certau și nici nu plângeau). Pe mine nu mă incluseră în grupul lor, spunând că „regretă că e nevoită să mă țină deoparte; dar până va auzi de la Bessie și va vedea cu propriii ei ochi că mă străduiam cu sinceritate să fiu într-o dispoziție mai prietenoasă și mai potrivită unui copil, să mă port mai plăcut și mai vioi – mai deschis, mai firesc decât acum – trebuie să mă lipsească de privilegiile de care se bucură doar copilașii mulțumiți și fericiți”.

— Ce spune Bessie că am făcut? am întrebat eu.

— Jane, nu-mi plac cei care găsesc nod în papură și pun tot soiul de întrebări; și, pe urmă, un copil nu are voie să vorbească așa cu cei mari. Așază-te undeva; și până ce vei putea vorbi așa cum trebuie, nu mai scoate niciun cuvânt.

Lângă salon se afla o mică încăpere unde se lua masa de dimineață; m-am strecurat acolo. Înăuntru se găsea și o bibliotecă și curând mi-am luat o carte, având grijă să fie una cu poze. M-am urcat pe un pervaz, mi-am adunat picioarele turcește și, după ce am tras draperia de stofă roșie, m-am simțit la adăpost.

În dreapta vedeam faldurile draperiei stacojii; în stânga erau ochiurile transparente de geam care mă apărau, dar nu mă separau cu totul de ziua mohorâtă de noiembrie. Din când în când, pe când întorceam paginile cărții, priveam la după-amiaza de iarnă. În depărtare se vedeau o fâșie palidă de negură și nori; mai aproape, o pajiște udă și tufișuri bătute de furtună, ca și o ploaie ce cădea neconținut, sălbatic.

M-am întors la cartea mea – *Istoria păsărilor din Anglia*, a lui Bewick; în general, nu-mi prea păsa de text și totuși erau unele pagini introductive pe care, deși eram doar un copil, nu le puteam trece cu vederea. Erau cele care vorbeau despre locurile unde veneau cel mai des păsările mării; despre „stâncile și promontoriile solitare” locuite doar de ele; despre coasta Norvegiei, presărată cu insulițe de la capătul său de sud, Lindesness sau Naze, până la Capul Nord –

Acolo unde Oceanul de Nord, înghețat,
Fierbe trist lângă insulele aride
Din îndepărtata Thule; iar Atlanticul învolburat
Curge printre furtunoasele Hebride.

Și nici nu puteam trece peste imaginea țărmurilor sumbre din Laponia, Siberia, Spitzbergen, Novaia Zemlea, Islanda, Groenlanda, cu „vasta întindere a Zonei Arctice și acele regiuni solitare ale unui spațiu lugubru – un izvor de ger și zăpadă, unde câmpuri de gheață strânse în secole de iarnă, șlefuit înălțimile alpine aflate deasupra unor alte înălțimi, înconjoară Polul și concentrează asprimea atât de mare a frigului extrem”. Aceste ținuturi impregnate de paloarea morții au prins contur în mintea mea; neclare, ca toate noțiunile pe

jumătate înțelese ce plutesc vagi în mintea copiilor, dar ciudat de impresionante. Cuvintele din aceste pagini de început se legau de desenele ce urmau și dădeau un sens stâncii ce se ridica singuratică în mijlocul talazurilor înspumate, bărcii sfârâmate, părăsite pe un țărm pustiu, lunii reci și palide, aruncând priviri furișe prin zăbrelele norilor spre o epavă care tocmai se scufunda.

Nu pot descrie ce sentiment băntuia cimitirul solitar, cu pietrele sale de mormânt; poarta lui, cei doi copaci, orizontul jos, încins de un zid dărâmat, și scena lunii care tocmai răsărise, dând mărturie asupra ceasului înserării.

Cele două corăbii oprite pe o mare încremenită îmi păreau a fi fantome marine.

Peste criminalul care țintuia bocceaua hoțului în spatele său am trecut repede, căci era un subiect înfricoșător.

La fel și creatura aceea neagră, cu un corn, care stătea singuratică pe o stâncă, privind în depărtare mulțimea ce înconjura o spânzurătoare.

Fiecare imagine spunea o poveste; adeseori tainică pentru puterea mea nedezvoltată de înțelegere și pentru sentimentele mele nedesăvârșite, dar întotdeauna atât de interesantă; la fel de interesantă ca și poveștile pe care le spunea uneori Bessie în serile de iarnă, când se întâmpla să fie binedispusă; și când, după ce își aducea masa de călcat lângă focul din camera copiilor, ne lăsa să stăm lângă ea.

În timp ce aranja volanele de dantelă ale doamnei Reed și călca în cute mărunte marginile bonetei ei de noapte, ne hrănea atenția neostoită cu istorisirile de dragoste și aventuri luate din vechi basme sau balade și mai vechi; ori (așa cum am descoperit mai târziu) din *Pamela* și *Henry, conte de Moreland*¹.

¹ *Pamela; or, Virtue Rewarded*, roman epistolar, publicat pentru prima dată în anul 1740 de scriitorul englez Samuel Richardson, și *The Fool of Quality; or, The History of Henry, Earl of Moreland*, roman picaresc al scriitorului irlandez Henry Brooke.

Cu Bewick pe genunchi, mă simțeam fericită: fericită, cel puțin în felul meu. Nu mă temeam decât să nu fiu întreruptă – și aceasta s-a întâmplat foarte repede. Ușa încăperii s-a deschis.

— Boh! Cucoana Mofluză! se auzi vocea lui John Reed; apoi el tăcu, căci camera părea goală. Unde naiba e? continuă el. Lizzy! Georgy! strigă el către surorile sale. Joan nu e aici: spuneți-i mamei că lighioana a fugit afară în ploaie!

„Ce bine că am tras draperia”, mi-am spus și m-am rugat din tot sufletul să nu-mi descopere ascunzătoarea; și nici n-ar fi descoperit-o John Reed singur, căci nu avea nici imaginație și nici deșteptăciune; dar Eliza și-a băgat capul pe ușă și a zis imediat:

— Precis e la fereastră, Jack.

Iar eu am ieșit pe dată, căci tremuram la ideea de a fi târâtă afară de acolo de respectivul Jack.

— Ce vrei? am întrebat cu o sfială stângace.

— Spune „Ce vreți, conașule Reed?”, a fost răspunsul. Vreau să vii aici – și, așezându-se într-un fotoliu, mi-a arătat cu un gest că trebuia să mă apropii și să rămân în picioare în fața lui.

John Reed avea paisprezece ani, cu patru ani mai mult decât mine, căci eu nu aveam decât zece. Era înalt și solid pentru vârsta lui, cu o piele spălăcită, cu aspect nesănătos; trăsături grosolane pe fața lătareată, membre greoaie cu extremități mari. De obicei se îndopa la masă, ceea ce nu-i făcea bine la ficat, și de aceea avea mereu ochii urduroși și încețoșați, iar obrații buhăiți. Acum ar fi trebuit să fie la școală; dar mama lui îl luase acasă pentru o lună sau două „din cauza sănătății sale șubrede”. Domnul Miles, învățătorul, spunea că s-ar simți foarte bine dacă i s-ar trimite mai puține prăjituri și bomboane de acasă; dar inima de mamă refuza să accepte o părere atât de aspră și înclina mai degrabă către ideea mai rafinată că paloarea lui John se datora sânguinței prea mari și, poate, dorului de casă.

John nu-și iubea prea mult mama și surorile, iar pentru mine avea doar antipatie. Mă teroriza și mă pedepsea; nu de două sau de

trei ori pe săptămână, nu doar o dată sau de două ori pe zi, ci tot timpul; fiecare nerv al ființei mele se temea de el și fiecare bucățică de carne mi se strângea când se apropia de mine. Existau momente când această teroare pe care mi-o inspira mă uimea; pentru că nu eram tentată să mă împotrivesc nici amenințărilor, nici suferințelor pe care mi le producea; servitorii nu voiau să-și supere tânărul stăpân luându-mi partea, iar doamna Reed era oarbă și surdă în această privință: nu-l vedea niciodată lovindu-mă și nici nu-l auzea vorbindu-mi urât, deși, uneori, le făcea pe amândouă chiar în prezența ei, dar – e adevărat – mult mai frecvent fără știrea ei.

Ca de obicei ascultătoare față de John, m-am apropiat de scaunul lui. Următoarele trei minute și le-a petrecut scoțându-și limba la mine, cât de tare a putut fără să-l doară. Știam că urma să vină imediat și lovitura și, deși mă temeam de ea, m-am gândit cât de urât și dezgustător părea cel ce avea să mi-o dea. Bănuiesc că a citit acest gând pe fața mea, căci, brusc, fără să scoată o vorbă, m-a lovit pe neașteptate și cu putere. M-am clătinat și apoi, recăpătându-mi echilibrul, m-am tras câțiva pași înapoi.

— Asta-i pentru obrăznicia cu care i-ai răspuns mamei mai devreme, spuse el, și pentru că te-ai furișat în spatele draperiilor, și pentru privirea pe care ai avut-o acum două minute, guzgan ce ești!

Obişnuită cu ocările lui John Reed, nici nu-mi trecea prin minte să-i răspund; nu mă gândeam decât în ce fel să îndur lovitura, care cu siguranță avea să-i urmeze insultei.

— Ce făceai în spatele draperiei? mă întrebă.

— Citeam.

— Arată-mi cartea.

M-am întors la fereastră și i-am adus-o.

— N-ai niciun drept să pui mâna pe cărțile noastre; ești o întreținută, spune mama; nu mai ai niciun ban; tatăl tău nu ți-a lăsat nimic; ar trebui să cerșești, nu să trăiești aici cu niște copii de condiție bună ca noi și să mănânci aceeași mâncare ca noi și să porți haine pentru care a plătit mama noastră. Acum, o să te

învăţ eu minte să mai cotrobăi printre cărţile mele, căci ele sunt ale mele; toată casa e a mea sau o să fie peste câţiva ani. Du-te lângă uşă şi rămâi acolo, departe de oglindă şi de ferestre.

Am făcut ce mi-a cerut, fără să-mi dau seama la început ce avea de gând, dar când l-am văzut ridicând cartea şi pregătindu-se să o arunce în mine, m-am tras instinctiv într-o parte, cu un strigăt speriat; dar nu m-am grăbit suficient, căci cartea a zburat prin aer, m-a lovit şi eu am căzut, lovindu-mă cu capul de uşă şi rănindu-mă. Din rană a început să curgă sânge, iar durerea era ascuţită; groaza începea să-mi treacă, înlocuită de alte sentimente.

— Băiat rău şi crud! am spus eu. Semenii cu un criminal – cu un stăpân de sclavi – eşti ca împăraţii Romei!

Citisem *Istoria Romei* a lui Goldsmith¹ şi îmi formasem propria părere despre Nero, Caligula şi ceilalţi. Făcusem şi nişte comparaţii în gând, pe care până atunci nici nu-mi trecuse prin minte să le exprim cu voce tare.

— Ce? Ce? a strigat el. Mi-a spus ea mie aşa ceva? Aţi auzit-o, Eliza şi Georgiana? Crezi că n-o să-i spun mamei? Dar mai întâi...

Se repezi la mine; l-am simţit înşfăcându-mă de păr şi de umăr: dar se lupta cu o fiinţă ajunsă la disperare, căci vedeam în el tiranul, asasinul. Am simţit câteva picături de sânge din rana de la cap prelingându-mi-se pe gât şi am simţit o durere ascuţită; aceste senzaţii au învins pe moment frica şi am reacţionat într-un mod violent. Nu ştiu prea bine ce am făcut cu mâinile, dar el mi-a zis de două ori „Şobolanule!” şi a urlat cu putere. Îi veniseră şi întări-rile: Eliza şi Georgiana fugiseră să o cheme pe doamna Reed, care urcase la etaj; acum ea apăru în cameră, urmată de Bessie şi de Abbot, camerista ei. Am fost despărţiţi; am auzit cuvintele:

— Vai de mine, vai de mine! Cu câtă furie s-a repezit la conaşul John!

¹ *History of Rome*, de Oliver Goldsmith (1730–1774), volum publicat în anul 1769, frecvent citit în şcoală la începutul secolului al XIX-lea.

— A mai văzut vreodată cineva atâta patimă?!

Apoi, doamna Reed a spus:

— Duceți-o în camera roșie și încuiați-o acolo.

Patru mâini m-au înșfăcat imediat și m-au târât în sus pe scări.

CAPITOLUL II

M-am împotrivit tot drumul: era ceva nou din partea mea și o atitudine care a întărit și mai mult părerea proastă pe care Bessie și domnișoara Abbot erau înclinate să o aibă despre mine. Adevărul este că nu-mi mai stăpâneam firea sau mai degrabă îmi ieșisem cu totul din fire, cum ar spune francezii¹: eram conștientă că revolta mea de moment mă expusese deja la pedepse necunoscute; și, la fel ca orice sclav rebel, mă simțeam hotărâtă, în disperarea mea, să merg până la capăt.

— Ține-i mâinile, domnișoară Abbot, e ca o pisică sălbatică.

— Ce rușine! Ce rușine! striga camerista. Ce purtare groaznică, domnișoară Eyre, să lovești un tânăr gentleman, fiul binefăcătoarei tale! Tânărul tău stăpân!

— Stăpân! Cum e el stăpânul meu? Sunt eu o servitoare?

— Nu, ești mai rău decât o servitoare, căci nu faci nimic în casa asta. Haide, stai jos și gândește-te la răutatea ta!

Mă băgaseră deja în camera menționată de doamna Reed și mă așezaseră cu forța pe un taburet; impulsul meu a fost să mă smucesc în sus; cele două perechi de mâini m-au oprit imediat.

— Dacă nu stai liniștită, va trebui să te legăm, spuse Bessie. Domnișoară Abbot, dă-mi jartierele dumitale, pe-ale mele o să le rupă într-o clipă.

Domnișoara Abbot se răsuci pentru a-și scoate de pe piciorul voinic jartiera cerută. Aceste pregătiri pentru legarea mea, ca și umiliința pe care o implicau, mă mai linișțiseră puțin.

¹ *Être hors de soi* (în franceză).

— Nu le scoateți! am strigat eu. N-o să mă mai mișc.

Pentru a întări cele spuse, mă prinsei cu mâinile de scaun.

— Ai grijă să n-o faci, spuse Bessie; și, când fu convinsă că mă potolisem, își slăbi strânsoarea; apoi ea și domnișoara Abbot rămaseră în picioare în fața mea, cu brațele încrucișate, uitându-se la mine încruntate și neîncrezătoare, ca și cum s-ar fi îndoit că sunt în toate mințile. N-a mai făcut niciodată așa ceva, spuse în cele din urmă Bessie, întorcându-se către Abigail.

— Dar a avut-o întotdeauna în fire, fu răspunsul. De multe ori i-am spus stăpânei ce cred eu despre copilă și stăpâna m-a aprobat. E o micuță tare prefăcută; n-am mai văzut niciodată o fată de vârsta ei să fie atât de ascunsă.

Bessie nu răspunse, dar după un timp îmi spuse:

— S-ar cuveni să știi, domnișoară, că îi ești obligată doamnei Reed; ea te întreține; dacă s-ar întâmpla să te alunge, ar trebui să te duci la azilul săracilor.

N-am replicat nimic, auzind aceste cuvinte; căci nu erau noi pentru mine; cele mai vechi amintiri din existența mea includeau asemenea aluzii. Aceste reproșuri legate de dependența mea deveniseră un refren monoton și neclar în urechile mele – foarte dureros și zdrobitor –, dar numai pe jumătate inteligibil. Doamna Abbot interveni:

— Și nu se cuvine să te gândești că ai fi egală cu domnișoarele Reed și domnul Reed, doar pentru că stăpâna îți permite cu generozitate să crești alături de ei. Ei vor avea o mulțime de bani, și tu nu vei avea nimic; datoria ta e să fii umilă și să încerci să le intri în voie.

— Ceea ce-ți spunem noi e spre binele tău, adăugă Bessie cu o voce blândă; ar trebui să încerci să fii utilă și îndatoritoare, și-atunci poate că aici va fi întotdeauna casa ta; dar, dacă devii iute la mânie și obraznică, sunt sigură că stăpâna te va alunga.

— Și-apoi, zise domnișoara Abbot, Dumnezeu o s-o pedepsească. Ar putea să o trăsnească tocmai în toiul unei furii de-ale

ei, și atunci ce se va mai alege de ea? Haide, Bessie, să o lăsăm: n-aș vrea să am o inimă ca a ei. Spune-ți rugăciunile, domnișoară Eyre, când o să rămâi singură, căci, dacă nu te căiești, un duh rău o să coboare pe horn și o să te ia cu el.

Au plecat, trăgând ușa și încuind-o în urma lor.

Camera roșie era o încăpere în care se dormea foarte rar. Aș putea spune chiar niciodată; doar dacă nu cumva veneau din întâmplare prea mulți oaspeți la Gateshead Hall și era necesară folosirea ei; cu toate acestea, era una dintre cele mai mari și mai impunătoare încăperi ale conacului. Un pat ce se sprijinea pe stâlpi masivi de mahon, cu draperii de damasc de un roșu aprins, se înălța ca un tabernacul în mijlocul camerei. Cele două ferestre mari, cu stururile întotdeauna coborâte, erau pe jumătate îngropate în ghirlandele și faldurile unor draperii asemănătoare cu cele ale patului; covorul era roșu; masa, aflată la picioarele patului, era acoperită cu o pânză stacojie; pereții erau de un brun-roșcat blând, cu reflexe trandafirii; dulapul, măsuța de toaletă, scaunele erau dintr-un mahon întunecat, bine lustruit. Din toate aceste umbre adânci ce mă înconjurau se ridicau înalte și strălucitor de albe saltelele și pernele adunate pe pat, acoperite cu o cuvertură de bumbac de Marsilia, și ea albă ca zăpada. Mai puțin vizibil era un fotoliu mare, aflat lângă capul patului, tot alb, cu un taburet pentru picioare în fața lui, și arătând, după cum mi se părea mie, ca un palid tron.

Camera era friguroasă, căci rareori se făcea aici focul; era liniștită, fiind departe de camera copiilor și de bucătărie; solemnă, pentru că se știa că aici se intra foarte rar. Doar servitoarea venea aici sâmbăta, pentru a șterge de pe oglindă și de pe mobilă praful adunat în tăcere în cursul unei săptămâni. Iar doamna Reed însăși, foarte rar, venea să verifice conținutul unui anume sertar al dulapului unde erau puse diferite acte, cutia ei cu bijuterii și o miniatură reprezentându-l pe răposatul ei soț; și în aceste ultime cuvinte constă secretul camerei roșii: vraja care a păstrat-o atât de izolată, în ciuda splendorii ei.

Domnul Reed era mort de nouă ani. În această cameră își dăduse ultima suflare, aici zăcuse pe catafalc; de aici fusese luat coșciugul lui de către ciocli; și, din acea zi, un sentiment de lugu-bră pioșenie a făcut ca liniștea ei să nu fie prea des tulburată.

Scaunul pe care Bessie și severa domnișoară Abbot mă lăsa-seră pironită era un taburet jos, aflat lângă cadrul de marmură al căminului: patul se înălța în față; în dreapta mea era dulapul înalt și întunecat, cu reflexe sparte, blânde, care formau pete pe luciul panelului; în stânga erau ferestre cu draperii; între ele, o oglindă mare reflecta măreția pustie a patului și a încăperii. Nu eram foarte sigură dacă încuiaseră camera; și când am îndrăznit să mă mișc, m-am ridicat și m-am dus să verific. Dar vai! nicio temniță nu era mai sigură ca acea încăpere. Când m-am întors, a trebuit să trec prin fața oglinzii; privirea mea fascinată a cercetat involuntar adâncimile pe care le reflecta. În acel abis imaginar, totul părea mai rece și mai întunecat decât în realitate; iar silueta mărunță și ciudată care se uita de acolo la mine, cu o față și niște brațe albe ce împeștrișau întunericul mohorât, și cu ochii în care strălucea spaima, care se mișcau când totul împrejur era nemișcat, toate mi s-au părut a fi un spirit adevărat: m-am gândit ca la una dintre acele mărunte apariții, pe jumătate zână, pe jumătate spiriduș, care în poveștile de seară ale lui Bessie ieșeau din vâlcelele singuratiche și mlăștinoase pline de ferigi și apăreau în fața ochilor călătorilor întârziați. M-am întors la scăunelul meu.

Eram bântuită de superstiții în acel moment; dar nu mă cuprinseseră cu totul încă; sângele continua să-mi alerge fierbinte prin vene; spiritul de sclav răzvrătit încă mă stăpânea cu patima lui amară; trebuia să stăvilesc goana iute a amintirilor înainte de a tremura în fața jalnicului prezent.

Toate actele violente de tiranie ale lui John Reed, toată indife-rența mândră a surorilor lui, toată ura mamei lui și părtinirea servitorilor și-au făcut loc în mintea mea încețoșată ca un strat de

noroi întunecat într-o fântână tulbure. De ce trebuia să sufăr mereu, să fiu mereu asuprită, mereu acuzată, condamnată pentru totdeauna? De ce nu puteam niciodată să mulțumesc pe nimeni? De ce era zadarnic să încerc să câștig bunăvoința cuiva? Eliza, deși încăpățânată și egoistă, era respectată. Georgiana, care avea o fire urâtă, o răutate mușcătoare și o purtare insolentă, era răsfățată de toată lumea. Frumusețea ei, obrajii ei trandafirii și buclele aurii îi încântau pe toți cei care o priveau, câștigându-i iertarea pentru orice greșală pe care o făcea. Cât despre John, nimeni nu i se împotriva, cu atât mai puțin nu-l pedepsea, deși răsucea gâturile porumbeilor, omora pușorii de păun, stârnea câinii împotriva oilor, rupea fructele vițelor din seră și mugurii celor mai frumoase plante. Uneori, îi spunea mamei lui „băbătie”, o ocăra pentru pielea ei întunecată, la fel ca a lui, îi nesocotea dorințele, iar de multe ori îi rupea și îi păta rochiile de mătase – și totuși era „odorul ei”. Eu nu îndrăzneau să fac vreo greșală; mă străduiam să îndeplinesc orice îndatorire, și de dimineața până seara mi se spunea că sunt neascultătoare și nesuferită, ursuză și prefăcută.

Încă mă mai durea capul și-mi mai curgea sânge după lovitura primită; nimeni nu-l certase pe John pentru că dăduse în mine cu atâta furie; dar, pentru că mă răzvrătisem împotriva lui, ca să mă feresc de un alt atac lipsit de sens și violent, fusesem condamnată de toată lumea. „Nedrept! Nedrept!” striga rațiunea mea, împinsă de impulsul agoniei către o putere precoce, totuși trecătoare; iar hotărârea mea, la fel de pornită, găsea ciudate soluții pentru a obține eliberarea de asuprirea insuportabilă – puteam fugi sau, dacă aceasta nu era posibil, să refuz să mai mănânc și să mai beau ceva până când aveam să mă sting.

Câtă groază și descurajare erau în sufletul meu în acea tristă după-amiază! Și ce tulburare era în mintea mea, și ce revoltă aveam în inimă! Și totuși, în ce întunericime, în ce ignoranță adâncă se dădea acea luptă lăuntrică! Nu reușeam să răspund la

întrebarea pe care mi-o puneam neconținut: de ce sufeream atât? Acum, privind de la depărtarea atâtor ani – nu voi spune câți –, văd totul limpede.

Eram în totală disonanță cu Gateshead Hall, nu semănam cu nimeni de acolo, nu aveam nimic care să se armonizeze cu doamna Reed, cu odraslele ei sau cu servitorii ei preferați. Dacă ei nu mă iubeau, e adevărat că și eu îi iubeam la fel de puțin. Ei nu puteau să trateze cu afecțiune pe cineva care nu avea simpatie pentru niciunul dintre ei; cineva diferit, opus lor prin fire, înțelegere, înclinații; cineva nefolositor, incapabil de a le servi interesele sau de a le spori plăcerea, cineva dăunător, care purta în sine sămânța răzvrătirii față de atitudinea lor, a disprețului pentru judecata lor. Știu că dacă aș fi fost un copil vesel, strălucitor, nepăsător, pretențios, frumos și zburdalnic – dar în același timp umil și respectuos –, doamna Reed ar fi suportat mai împăcată prezența mea; copiii ei ar fi avut pentru mine ceva mai multă protecție; iar servitorii ar fi fost mai puțin înclinați să facă din mine țapul ispășitor din camera copiilor.

În camera roșie, lumina zilei începu să pălească; era trecut de ora patru și după-amiaza înnorată se cufunda în licărirea tristă a amurgului. Auzeam ploaia cum bătea neconținut în fereastra de la scară și vântul vuind în crângul din spatele conacului. Treptat, m-am simțit rece ca gheața, iar apoi curajul mi-a pierit. Starea mea obișnuită de umilință, nesiguranță, descurajare disperată stinse tăciunii furiei, ce începuse să slăbească. Oare nu mă gândisem să mă las să mor de foame? Asta cu siguranță era o crimă; și eram oare pregătită să mor? Sau era cavoul de sub altarul bisericii din Gateshead un loc atrăgător? În acest cavou mi se spusese că zăcea domnul Reed; și gândul acesta mă făcu să-mi amintesc de el, ceea ce îmi stârni o spaimă crescândă. Nu mi-l puteam aminti bine, dar știam că era unchiul meu bun – fratele mamei mele –, că mă luase în casa lui când rămăsesem orfană și că în ultimele sale clipe de

viață îi ceruse doamnei Reed să-i promită că mă va crește și educa la fel ca pe propriii ei copii. Doamna Reed considera, probabil, că își ținuse promisiunea; și îndrăznesc să spun că și-o ținuse, atât cât îi îngăduise firea ei; dar cum putea ea să placă de-adevăratelea pe cineva care nu aparținea rasei sale și cu care, după moartea soțului ei, nu mai avea nicio legătură? Trebuie să fi fost foarte supărător pentru ea să se găsească legată printr-o promisiune smulsă cu greu, de a ține locul de părinte pentru un copil străin, pe care nu-l putea iubi; și să vadă cum o străină nesuferită îi tulbură în permanență viața de familie.

Un gând îmi trecu brusc prin cap. Nu mă îndoiam – niciodată nu mă îndoisem – că, dacă ar mai fi fost în viață, domnul Reed m-ar fi tratat cu bunătate; și acum, pe când stăteam uitându-mă la patul alb și la pereții cufundați în umbră – întorcând din când în când o privire fascinată spre oglinda ce lucea stins –, am început să-mi amintesc ce auzisem despre morții tulburați în mormintele lor de încălcarea ultimelor lor dorințe, care revin pe pământ pentru a-i pedepsi pe cei care au jurat strâmb și pentru a-i răzbuna pe cei asupriți. Și m-am gândit că spiritul domnului Reed, chinuit de nedreptățile suferite de copilul surorii sale, ar putea să-și părăsească sălașul – fie că acesta este în cavoul din biserică sau în lumea necunoscută a celor duși – și să apară înaintea mea în această încăpere.

Mi-am șters lacrimile și mi-am domolit suspinele, temându-mă că vreun semn al mării mele dureri ar putea trezi o voce supranaturală care să mă aline sau ar putea aduce din întuneric un chip înconjurat de o aureolă, care să se aplece asupra mea cu o stranie milă. Simțeam că acest gând, deși reconfortant la o primă vedere, ar fi fost cumplit dacă s-ar fi înfăptuit cu adevărat: m-am străduit cu toată puterea să-l alung – m-am străduit să fiu tare. Scuturându-mi părul din ochi, mi-am ridicat capul și am încercat să privesc cu îndrăzneală prin camera întunecată; în acel moment,

o lumină a licărit pe perete. Oare era, m-am întrebat eu, o rază de lună strecurată printre storuri? Nu, lumina lunii ar fi stat nemișcată, iar aceasta pâlpaia; în timp ce o priveam, ea aluneca spre tavan și tremura deasupra capului meu. Acum pot presupune ușor că dunga aceea de lumină venea probabil de la un felinar purtat de cineva care trecea pe pajiște; dar în acel moment, când mintea mea era pregătită pentru ceva oribil, când nervii mei erau atât de încordați, m-am gândit că raza ce se mișca cu repeziciune era un crainic anunțând o viziune din lumea de dincolo. Inima a început să-mi bată nebunește, am simțit o căldură neobișnuită în cap, iar în urechi am auzit zgomote ca un fâlfâit de aripi. Mi se părea că lângă mine se afla ceva, mă simțeam apăsată, sufocată – n-am mai putut îndura – și, fără să vreau, am scos un țipăt sălbatic, m-am repezit la ușă și am început să scutur clanța într-un efort disperat. S-au auzit pași venind în fugă spre cameră, cheia s-a răsucit în broască, iar Bessie și Abbot au intrat.

— Domnișoară Eyre, ți-e rău? spuse Bessie.

— Ce zgomot îngrozitor! M-a luat cu spaimă! exclamă Abbot.

— Luați-mă de aici! Lăsați-mă să mă duc în camera copiilor! am strigat eu.

— De ce? Te-ai lovit? Ai văzut ceva? întrebă din nou Bessie.

— Oh! Am văzut o lumină și am crezut că o să vină o stafie.

O apucasem pe Bessie de mână, și ea nu și-a tras-o.

— A țipat dinadins, declară Abbot cu o urmă de dispreț. Și ce țipăt! Dacă ar fi durut-o ceva foarte tare, ar fi fost de înțeles, dar ea nu a vrut decât să ne aducă aici. Îi știu eu vicleniile.

— Ce se întâmplă aici? întrebă o voce autoritară.

Și doamna Reed apăru pe coridor, cu boneta-i fluturând, cu capotul foșnind amenințător.

— Abbot și Bessie, cred că am dat ordine stricte ca Jane Eyre să fie lăsată în camera roșie până ce vin chiar eu după ea.

— Domnișoara Jane a țipat așa de tare, doamnă! spuse ca o scuză Bessie.